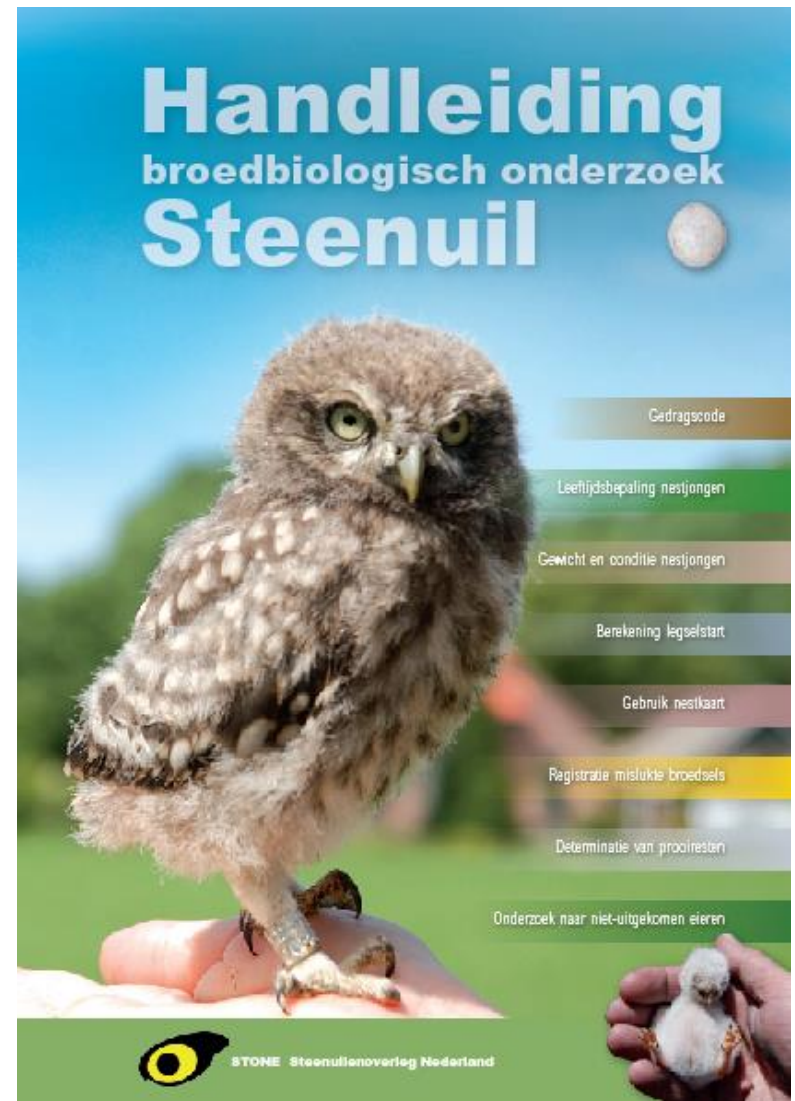

Oude handleidingen

Waarom een handleiding?

- Voor bescherming heb je kennis nodig
- Kennis moet op dezelfde manier verzameld en vastgelegd worden, zodat je over dezelfde zaken spreekt
- Vanuit deze kennis kun je goede maatregelen bedenken en uitvoeren
- Kennis steeds up-to-date houden

Onderdelen oude handleiding

- Broedbiologisch onderzoek
- Gedragscode
- Leeftijdsbepaling nestjongen
- Gewicht en conditie van nestjongen
- Berekening legselstart
- Gebruik codes broedstadium Nestkaart
- Registratie mislukkingsoorzaken nesten
- Onderzoek niet-uitgekomen eieren
- Determinatie van muizen als prooirest
- Invoer als digitale nestkaart

Vernieuwde onderdelen handleiding

- **Broedbiologisch onderzoek**
  - Gedragscode
  - Leeftijdsbepaling nestjongen
  - Gewicht en conditie van nestjongen
  - Berekening legselstart
  - Gebruik codes broedstadium Nestkaart
  - Registratie mislukkingsoorzaken nesten
  - Onderzoek niet-uitgekomen eieren
- **Determinatie van muizen als prooirest**
- **Export Nestkaart naar Griel**
- **Parasieten**
- **Bescherming en nazorg**

Broedbiologisch onderzoek 1

- Belang van ringonderzoek (RAS en ringen jongen)
- Retrapping adults for survival: bezoek aan nestkasten in februari (niet in maart) om ook mannen te vangen
- Ringen jongen: dispersie en ook overleving
- Mogelijk verschil 2^e en ouderejaars vogels

Broedbiologisch onderzoek 2

Mannetje 2kj.

Mannetje 9kj.

Determinatie muizen als prooirest

- Vereenvoudiging tot 7 algemeenste soorten
- Voorkomen in Nederland en Vlaanderen
- Combinatie met de Muizendeterminatiekaart van STONE

Muizendeterminatie

woelrat
- forsste muus
- groter dan zwaardere dan andere muizen
- bruine tot zwarte vacht
- vacht glanzend

rosse woelmuus
- lijkt op veldmuus maar
- bovenzijde rug vaak
- rossig

veldmuus
- lijkt op rosse woelmuus
- maar bovenzijde rug
- nooit rossig

huismuis
- lijkt op bosmuis, maar
- kleur vacht variërend
- van grijs tot vaalbruin
- weinig kleurverschil
- tussen gaj en buik

bosmuis
- lijkt op huismuis, maar
- heeft een tweekleurige
- vacht

gewone bosspitsmuus
- lijkt op huisspitsmuus
- meer of minder drie-
- kleurige vacht
- bovenzijde altijd donker
- dan de andere muizen

huisspitsmuus
- lijkt op bosspitsmuus
- alleen lichtere vacht-
- kleur (bruiner)
- net als bosspitsmuus
- beduidend kleiner

stompe kop
- kleur snuitdelen geel
- ogen vrij klein
- oren steken net uit
- de vacht

oren steken uit de vacht
- spitsere kop dan
- veldmuus

oren altijd voor een
- gedeelte zichtbaar
- stompere kop dan
- rosse woelmuus

spitsere kop dan veld-
- muus en rosse woelmuus
- grote, duidelijk
- uitstekende oren

lichtbruine kop
- lichte onderkaak
- spitsere kop dan veld-
- muus en rosse woelmuus
- duidelijk uitstekende oren

spits toelopende snuit
- oren niet duidelijk
- zichtbaar
- punten van de tanden
- rood

spits toelopende snuit
- oren zichtbaar
- punten van de tanden
- wit

Muizendeterminatie

woelrat
- kleur achterpoten gelijk
- aan vacht (bij andere
- soorten zijn de achter-
- poten lichter dan vacht
- staart altijd zwart
- staart kort behaard

rosse woelmuus
- staart scherp tweekleurig
- staart kort in vergelijking
- met bos- en huismuis
- (tot circa de helft
- van het lichaam) maar,
- duidelijk korter dan
- die van rosse woelmuus
- staart zwak tweekleurig

veldmuus
- staart kort in vergelijking
- met bos- en huismuis
- (maximaal 1/3 van
- het lichaam) maar,
- duidelijk korter dan
- die van rosse woelmuus
- staart zwak tweekleurig

huismuis
- lange staart
- kleur staart variërend
- van grijs tot vaalbruin
- staart eekleurig
- ringen op de staart
- duidelijk zichtbaar

bosmuis
- lange staart
- staart tweekleurig
- ringen op de staart
- minder duidelijk
- zichtbaar

gewone bosspitsmuus
- staart van basis tot
- einde gelijk van dikte
- haren liggen tegen
- de staart
- staart tweekleurig

huisspitsmuus
- priemvormige staart
- dik aan basis, smal
- naar de punt
- lange zilverkleurige
- onbehaarde haren
- staart onduidelijk
- tweekleurig

Gebruik van de kaart
Deze herkenningskaart is een hulpmiddel bij het op naam brengen van (resten van) muizen die als prooi in steenuilnesten worden aangetroffen. We hebben er omwille van de bruikbaarheid voor gekozen slechts die zeven muizen af te beelden die het vaakst als prooi rest gevonden worden. Dat wil niet zeggen dat de overige muizen niet op de prooi lijst staan. Vaak ontbreekt de kop of restert alleen een kont met een staart. Ook dan kunnen de muizen meestal vrij eenvoudig tot op de soort worden gedetermineerd door te letten op de verschillen in staartkleur en staartlengte.

De tekeningen zijn op schaal en op basis van volwassen exemplaren. In het veld is er veel variatie in lengte en kleur. Voor meer informatie over de andere muizensoorten, raadpleeg hoofdstuk 9 van de Handleiding broedbiologisch onderzoek Steenuil van STONE digitaal te raadplegen op www.steenuil.nl, of een zoogdierenveldgids.

Bij het opstellen van deze kaart is gebruik gemaakt van de informatie uit de Veldgids Europese zoogdieren (Twisk, P. A. van Diepenbeek & J.P. Bekker 2010 Uitgeverij KNNV, Zeist).

De Muizendeterminatiekaart is een uitgave van STONE Steenuiloverleg Nederland.

Idee en teksten: STONE (www.steenuil.nl)
Tekeningen en vormgeving:
Jasper de Ruitter (www.jasperderuitter.com)

Export nestkaart naar Griel

- Ringers moeten ringgegevens invoeren in Nestkaart en in Griel (Vogeltrekstation)
- Duidelijke uitleg hoe gegevens uit Nestkaart naar Griel zijn te exporteren.

Parasieten

- Jonge steenuilen hebben last van parasieten

Voorstel voor wijze van onderzoek

- Vastleggen voorkomen
- Voorbeeldformulier
- Effect op conditie jongen?

- Kijken of schoongemaakte nestkasten minder zuigers en bijters opleveren dan niet-schoongemaakte kasten

Nieuw Nederlands woord: de mate van **bepoeping**

Bescherming en nazorg

- Besteed bij het erfbezoek aandacht aan bescherming: drinkbakken, erfinrichting
- STONE stelt via de regiocoördinatoren brochures en erfwijzers beschikbaar
- **Neem je tijd !**

Gedragcode

- Eén opvallende verandering .....

Gedragscode (oud)

20

Laat bij een bezoek aan een nest in een natuurlijke omgeving zo min mogelijk sporen na.

Gelukkig vervangen door ...

20

Laat bij een bezoek aan een nest in een natuurlijke omgeving zo min mogelijk sporen na.

De NIEUWE HANDLEIDING

Handleiding broedbiologisch onderzoek STEENUIL

Gedragscode

Leeftijdsbepaling nestjongen

Gewicht en conditie nestjongen

Berekening legselstart

Registratie mislukte broedsels

Onderzoek niet-uitgekomen eieren

Determinatie proolresten

Digitale Nestkaart en Griel

